

De kabelbaan in de voorstelling *Pulcinella* begint als waslijn. | FOTO: © HANS GERRITSEN |

Een mobiele kabe

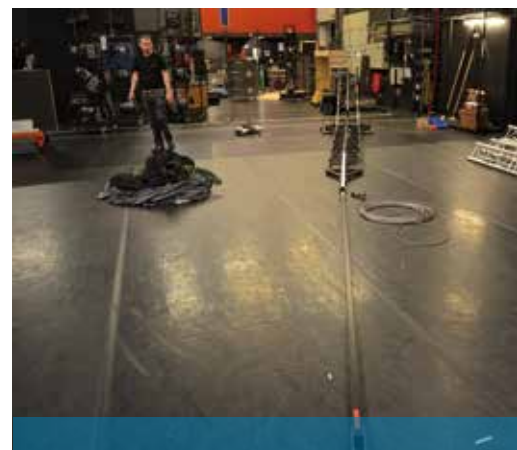
Dansgezelschap Introdans gebruikt al enkele jaren een kabelbaan met behulp van mobiele afspanpunten in de jeugdvoorstelling *Pulcinella*. 'Het is de investering waard geweest,' zegt toneelmeester Sander Jansen.

| DOOR: MAUD MENTINK |

De balletvoorstelling *Pulcinella* verhaalt over de Italiaanse Jan Klaassen die door de straten van Napels dwaalt. Choreograaf Nils Christie maakte er een voorstelling van in de stijl van Commedia dell'Arte, met muziek van Igor Stravinsky. Dat levert een komisch en

verhalend ballet op dat door de jeugd met veel oeh's en ah's wordt ontvangen. Op het toneel zien we een stadscentrum dat is opgebouwd uit vele lappen stof in allerlei kleuren. Schuin over het toneel is een waslijn gespannen waaraan kledingstukken hangen te drogen. En dan,

zonder enige aankondiging, vliegt een danser met hoge snelheid over de waslijn naar de andere kant van het toneel. Met zijn handen om een katrol geklemd

Ibaan

bungelt zijn lichaam al vliegend heen en weer. Hij verdwijnt op het achtertoneel tussen het decor. De kleren aan de waslijn zijn met hem achter de zogenaamde

stadsmuren verdwenen. Het publiek zit, inclusief ouders, rechtop in hun stoel en de kinderen kijken hun ouders met grote ogen aan en vragen al wijzend naar het toneel 'Wauw, zag jij dat ook papa!?'.

Afspanpunten

De technische realisatie van deze kabelbaan, waarvan het hoogste punt op ongeveer vier meter ligt, kreeg een interessante wending toen werd besloten om tijdens de tour geen gebruik te maken van de afspanpunten van de verschillende theaters. Introdans gebruikt mobiele afspanpunten, waardoor zij zelfstandig kunnen opereren en niet afhankelijk zijn van de speellocaties. Toneelmeester Sander Jansen: 'De afspanpunten in de theaters zijn nergens hetzelfde. Als we tijdens een tour in ieder theater een andere oplossing moeten vinden, zijn we al snel ontzettend veel tijd kwijt.' En die tijd is er niet. Het is een kindervoorstelling die meestal vroeg op de dag wordt gespeeld, en dat betekent op zich al minder bouwtijd. Ook is *Pulcinella*, dat ongeveer 45 minuten duurt, vaak samen met een andere voorstelling onderdeel van een show. Jansen: 'We moeten dus heel snel kunnen ombouwen. Als we de afspanpunten van een theater zouden gebruiken, gaat dat gewoon niet.' Groot voordeel van de eigen, mobiele oplossing is dat de rest van het decor (verschillende doeken en een lage achterwand) altijd goed aansluit.

Vlak voor aanvang

'Zodra we besloten om mobiele afspanpunten te gebruiken hebben we Huib Nelissen Decorbouw ingeschakeld. Zij

bedachten deze constructie en hebben de krachtberekeningen gedaan', vertelt Jansen. De gewenste kracht van 200 kilo wordt vlak voor aanvang van de voorstelling op de kabel gezet door middel van een tirfor (staaldraadtakel)

'Per pompwagen tillen we twee bakken met totaal 72 kluiten op'

en loadcell (deze zet kracht om in een elektrisch signaal, dat uitgelezen kan worden in een eenheid zoals kilogram of Newton). 'We spannen de kabel pas 15 minuten voor aanvang, zodat de dansers nog optimaal gebruik kunnen maken van het podium om te spacen. Nadat we de kabel hebben gespannen, laten we de rest van het decor vanuit het grid naar beneden zakken en kunnen we beginnen.'

Contragewicht

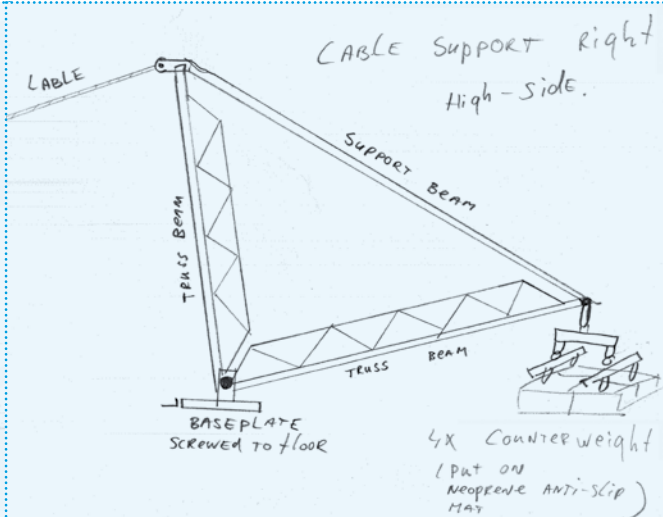
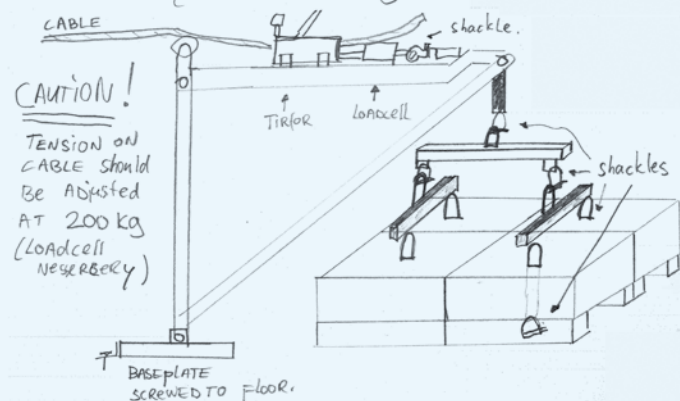
Een stalen driehoekige constructie houdt de staaldraad aan weerszijden op zijn plek. De basisplaten worden op de vloer geschroefd, het benodigde contragewicht bestaat uit 144 kluiten per kant, verdeeld over vier bakken met ieder 36 kluiten die samen ongeveer 1 m² in beslag nemen. Het totale contragewicht per kant is 150 kilo. Dit wordt door middel van jukken aan de constructie bevestigd. Jansen: 'Het was nog lastig om die 288 kluiten te bemachtigen, omdat ze niet meer worden gemaakt. We hebben ze geleend van ▶

Links ligt de cable support nog plat op de vloer, midden het contragewicht met kluiten en rechts de tirfor met loadcell.

FOTO: © INTRODANS

CABLE SUPPORT STAGE LEFT
(LOWER SIDE)

Principe schetsje van de cable support. Voor de constructie zijn de uitgeoefende krachten berekend, inclusief vloerbelasting.

Schouwburg Arnhem en de Stadsschouwburg Nijmegen. Het extra gewicht van die kluiten in de trailer is geen punt, want de rest van het decor bestaat vooral uit doeken.'

Handpompwagens

De bakken waar de kluiten in liggen zijn zo gemaakt dat ze gemakkelijk met een pompwagen te verplaatsen zijn. 'We nemen vier handpompwagens mee op tour. De wagens blijven tijdens de voorstelling gewoon onder het gewicht staan. Per pompwagen tilen we dan twee bakken met totaal 72 kluiten op. Zo zijn we heel snel mobiel.' De jukken kunnen gemakkelijk worden losgekoppeld en ook de driehoekige constructies bestaan uit losse onderdelen die gemakkelijk te demonteren zijn. Jansen: 'Hierdoor zijn we relatief weinig tijd kwijt met de op- en afbouw, precies zoals we wilden. We touren al een aantal jaren met deze productie en het is een ideale oplossing voor dit kabelbaan-effect.'

Werken op hoogte

De danser klimt via een ladder, die verwerkt is in de driehoekige constructie en met een houten plaat is bevestigd aan de vloer, naar het hoogste punt van de kabelbaan op vier meter. Omdat zijn lichaam onder de tweeënhalve meter blijft was het

niet nodig om andere maatregelen te treffen. 'Zekeren van de danser was voor deze voorstelling niet nodig. We hebben uitgebreid uitleg gegeven over de constructie en de betreffende danser geleerd hoe hij deze met verantwoordelijkheid goed kan gebruiken', legt Jansen uit.

'De kracht van 200 kg wordt vlak voor aanvang op de kabel gezet'

Nadelen van de constructie heeft hij in de loop der jaren niet kunnen ontdekken, buiten de investering die ze hebben moeten doen. 'Het is natuurlijk duurder om deze kabelbaan met mobiele afspanpunten te gebruiken. Maar we hadden simpelweg geen andere oplossing in verband met tijd, mankracht en decor. En omdat we nu al vijf jaar touren met deze voorstelling weet ik zeker dat het de investering waard is geweest,' zegt hij. Dan is het 15 minuten voor aanvang en moet hij aan het werk, de kabel moet gespannen worden. ◀